

Handläggare
Lisa Svensson
Telefon: 08-508 47 980

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 13 mars 2018

Ärende 5

Yttrande över remiss av Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopning – och tobakspolitiken 2018-2021

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 154-2048/2017

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen

Arjun Bakshi
arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson Bech
utvecklingschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat *Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021* till arbetsmarknadsnämnden för yttrande. Programmet innehåller ett övergripande mål och sex långsiktiga mål. Dessa formuleras helt i enlighet med regeringens alkohol-, narkotika-, dopnings-, och tobaks (ANDT)-strategi för åren 2016-2020.

Arbetsmarknadsnämnden skrivs ut som berörd nämnd av delmål under tre av de långsiktiga målen.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att programmet är bra och tydligt. De delmål som enligt programmet omfattar arbetsmarknadsnämnden är i enlighet med nämndens uppdrag. Dock kunde arbetsmarknadsnämnden även nämnas i ett förslag till aktivitet som tar upp att utbildningsmaterialet "Koll på cannabis" ska tillhandahållas löpande för att stadens medarbetare ska ha tillgång till utbildning om cannabis. Vidare anser arbetsmarknadsförvaltningen att programmet är överskådligt och att det är positivt att det följer en liknande struktur som andra program i staden.

Bakgrund

Socialnämnden och utbildningsnämnden fick i budget 2017 i uppdrag att revidera stadens alkohol-, narkotika-, dopnings-, och tobaks (ANDT)-program, då den förra programperioden sträckte sig till och med 2012. Varje kommun förväntas anta styrdokument som inkluderar ANDT-arbetet och som utgår från den nya statliga ANDT-strategin.¹ Arbetet har genomförts av socialförvaltningen, i samarbete med utbildningsförvaltningen. Arbetet har letts av en styrgrupp, bestående av representanter från:

- Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
- Skarpnäck stadsdelsförvaltning
- Socialförvaltningen
- Södermalm stadsdelsförvaltning
- Utbildningsförvaltningen

Arbetet har skett i samråd med en arbetsgrupp, bestående av representanter från:

- Arbetsmarknadsförvaltningen
- Idrottsförvaltningen
- Kulturförvaltningen
- Miljöförvaltningen
- Norrmalm stadsdelsförvaltning
- Socialförvaltningen
- Stadsledningskontoret
- Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning
- Utbildningsförvaltningen
- Älvsjö stadsdelsförvaltning

Ett stort antal medarbetare inom staden samt professionella och ideella samverkanspartners har bidragit med input och synpunkter till programmet, framför allt via workshops och samtal i olika stadsövergripande nätverk. Inför programarbetet har en kartläggning, som beskriver nuläget vad gäller konsumtion och skador av ANDT inom Stockholms stad, tagits fram. Kartläggningen åskådliggör både positiva resultat och utmaningar för staden.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat *Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021* till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Programmet syftar till att lyfta fram utvecklingsområden för staden i alkohol-, narkotika-, dopnings-, och tobaks (ANDT)- relaterade frågor. Det är ett styrdokument för stadens samtliga nämnder och bolagsstyrelser som så långt som möjligt ska tillämpas i uppdrag som staden ger andra organisationer eller enskilda. Insatser för att skydda barn och unga mot eget och andras ANDT-relaterade bruk utgör grunden för programmet. Breda förebyggande insatser behövs för att minska skador av ANDT. För att lyckas krävs en bred samsyn och ett gemensamt ansvar mellan olika aktörer inom staden. Därför är programmet ett tvärsektorieellt och stadsövergripande styrdokument.

Programmets yttersta målgrupp är stadens samtliga invånare. I programmet återkommer följande målgrupper:

- Barn och unga (0-17 år)
- Unga vuxna (18-25 år)
- Vuxna (26-65 år)
- Äldre (>65år)

Mottagare av programmet är stadens medarbetare som arbetar med och för stadens invånare. Programmet omfattar stadens alla nämnder och bolag.

Utgångspunkten för programmet är kunskap inhämtad av en kartläggning som beskriver nuläget och utveckling under de senaste 10-15 åren vad gäller konsumtion och skador av ANDT i Stockholms stad. Den sammanfattas i programmet. Programmet innehåller ett övergripande mål och sex stycken långsiktiga mål. Dessa formuleras helt i enlighet med regeringens ANDT-strategi för åren 2016-2020.

Programmets övergripande mål formuleras *en stad fri från narkotika och doping, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk.*

De långsiktiga målen formuleras:

1. Tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak ska minska
2. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska successivt minska
3. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska

4. Kvinnor och män samt flickor och pojkar med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet
5. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska
6. En folkhälsobaserad syn på ANDT inom EU och internationellt

Under varje långsiktigt mål finns delmål där berörda ansvariga nämnder skrivs ut. Den samordningsansvariga nämnden skrivs ut först. Stadens nämnder och bolag ska konkretisera och arbeta in programmets delmål i sina verksamhetsplaner. Enligt programmet ska delmålen prioriteras och följas upp av respektive nämnd och bolag under gällande programperiod. För att underlätta uppföljningen innehåller programmet förslag på indikatorer kopplade till några av delmålen. Arbetsmarknadsnämnden är inte under något delmål samordningsansvarig, men skrivs ut som berörd nämnd under långsiktigt mål 1, 2 och 3.

Under långsiktigt mål 1 nämns arbetsmarknadsnämnden i ett delmål som berör samtliga nämnder och bolag i staden och formuleras:

- Arbetstiden i stadens verksamheter är rökfri och gäller samtliga medarbetare i enlighet med 2010 års beslut i kommunfullmäktige. (KS+alla) *Uppföljning: 2021*

Under långsiktigt mål 2 nämns arbetsmarknadsnämnden i två delmål som formuleras:

- Stadens medarbetare som arbetar med eller nära barn och unga har kontinuerlig tillgång till information, kunskap och stöd i hur ANDT-användning bland barn och unga kan förebyggas. (SoN, SdN, UtbN, IdN, KuN, AmN)
Uppföljning: Årligen
- I varje stadsdelsförvaltning och de fackförvaltningar som jobbar med barn och unga finns en specifik funktion med ansvar för samordning av förvaltningens förebyggande arbete, där ANDT-frågorna ingår. Samordnarfunktionen arbetar särskilt för samverkan i frågorna. (SoN, SdN, UtbN, IdN, KuN, AmN) *Uppföljning: 2021*

Under långsiktigt mål 3 nämns arbetsmarknadsnämnden inom tre delmål, att:

- Stadens verksamheter använder sig av kunskapsbaserade metoder och välgrundad kompetens för tidig upptäckt och

korta tillgängliga insatser för personer som riskerar att hamna i ett riskbruk. (SoN, SdN, AmN, IdN, UtbN)

Uppföljning: Årligen

- Stadens medarbetare som möter unga, unga vuxna eller vuxna med ett begynnande riskbruk har kompetens att tidigt identifiera och hänvisa till adekvat stöd. (SoN, SdN, AmN)

Uppföljning: 2019

- Unga vuxna med riskbruk, missbruk eller beroende ges ett målgruppsanpassat och sammanhållet stöd. En strategisk samverkan utvecklas kring målgruppen mellan stadens socialtjänst, Jobbtorg Stockholm, Stockholms läns landsting och andra parter som kan erbjuda behandlings- och stödinsatser. (SdN, AmN, SoN) *Uppföljning: 2019*

ANDT-arbetet och programmets långsiktiga mål och delmål ska genomsyras av ett jämlikhetsperspektiv, HBTQ-perspektiv, barnrättsperspektiv och jämställdhetsperspektiv.

I programmet finns även förslag till aktiviteter. Dessa förslag ska fungera som inspirerande exempel och inte ses som tvingande och ej heller som tillräckliga för att nå måluppfyllelse

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av utvecklings- och utredningsstaben.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att programmets innehåll är bra och utformat i linje med den forskning och de studier som lyfts i programmet samt med annan forskning och utredning så som regeringens utredning kring transpersoner i Sverige.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att delmålen som enligt programmet berör arbetsmarknadsnämnden är i enlighet med nämndens uppdrag. Dock bör arbetsmarknadsnämnden även nämnas vid förslag till aktivitet under mål 2 gällande utbildningsmaterialet ”Koll på cannabis”.

Under långsiktigt mål 2 där bland annat ensamkommande och nyanlända barn och unga lyfts som prioriterade grupper anser arbetsmarknadsförvaltningen att strävan i delmålen bör vara att nå samtliga ensamkommande och nyanlända unga i riskbruk/missbruk och inte endast ensamkommande barn och unga vid stadens

boenden. De nämnder som arbetar med målgruppen borde därmed också beröras av delmålen.

Vidare anser arbetsmarknadsförvaltningen att det är positivt att programmet följer en liknande struktur som de tre programmen kring mänskliga rättigheter som utkom i höstas. För de medarbetare som ska arbeta med programmen underlättar det om strukturen på samtliga program är lika. De förslag som finns till aktiviteter kunde läggas i en bilaga för att förtydliga att de ska fungera som inspirerande exempel och inte ses som tvingande eller tillräckliga. Att det finns en bilaga med de långsiktiga målen och delmålen listade gör materialet tydligt och överskådligt.

Bilaga

1. Förslag till Stockholms stads program för alkohol- narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021